

บทที่ ๕

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

จากศึกษาเรื่องวิเคราะห์พุทธจริยธรรมในการดำเนินชีวิตของชาติพันธุ์กะเหรี่ยงบ้านแม่สวรรค์หลวง เป็นการศึกษาวิจัยในพื้นที่ของชาติพันธุ์กะเหรี่ยง สามารถสรุปผลการศึกษาวิจัยได้ ดังต่อไปนี้

๕.๑ สรุปผลวิจัย

๕.๑.๑ ประวัติและลักษณะทางประชากรของชาติพันธุ์กะเหรี่ยงบ้านแม่สวรรค์หลวง

บ้านแม่สวรรค์หลวงมีจำนวนประชากร ๑๕๒ หลังคาเรือน มีจำนวนประชากรทั้งหมด ๗๑๐ คน แยกเป็นจำนวนประชากรชาย ๓๑๗ คน จำนวนประชากรหญิง ๓๙๓ คน มีการนับถือพุทธศาสนา ๒๑๐ คน กะเหรี่ยง สะกอหรือปกาเกอะญอ เป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่มีจำนวนประชากรมากที่สุดอาศัยอยู่ทางภาคเหนือตอนบนและในภาคเหนือตอนล่างมีจังหวัด ตาก แม่ฮ่องสอน เชียงใหม่ เชียงราย กาญจนบุรี ราชบุรี เรียกตนเองว่าปกาเกอะญอ ชาติพันธุ์กะเหรี่ยง เป็นชนเผ่าอีกกลุ่มหนึ่งที่มีประวัติความเป็นมาใกล้เคียงกับชาติพันธุ์อื่นๆ ในเอเชียอาคเนย์ตะวันออกเฉียงใต้ ชาวกะเหรี่ยงเชื่อพระเจ้าสร้างโลก สิ่งสูงสุดที่ชาวกะเหรี่ยงเคารพบูชาโดยชาวกะเหรี่ยงเชื่อว่า ยวาทหรือเกอะจำทุเกอะ-จำ ว่า พระองค์เป็นพระเจ้า เป็นเจ้าของธรรมชาติทุกสิ่งทุกอย่างและเชื่อว่า ยวาท คือผู้สร้างมนุษย์ นับแต่นั้นมาและมนุษย์ชาติก็ได้แผ่ขยายออกเป็นหลายชนชาติหลายชาติพันธุ์ไปยังทุกมุมโลก กะเหรี่ยงในประเทศไทยมีอยู่กันหลายกลุ่มย่อยและมีชื่อเรียกแตกต่างกันออกไปตามถิ่นฐานที่อยู่อาศัย กะเหรี่ยง สะกอหรือปกาเกอะญอ โครงสร้างทางสังคมของชาติพันธุ์กะเหรี่ยงให้ความสำคัญกับเพศชายและมอบอำนาจให้กับฝ่ายชายเป็นใหญ่ในทุกเรื่อง ด้วยสาเหตุของชาติพันธุ์กะเหรี่ยงถือว่าผู้ชายใดก็ตามที่แต่งงานแล้วและมีความสามารถที่แสดงออกทางความคิดเห็นของตนได้อย่างหนักแน่นก็สามารถเป็นผู้นำครอบครัวและเป็นผู้นำของหมู่บ้านได้ จากสาเหตุที่ว่าบรรพบุรุษที่ชาติพันธุ์กะเหรี่ยงถือส่วนใหญ่มาจากบรรพบุรุษฝ่ายชายเป็นหลัก บทบาทหน้าที่ฝ่ายชายต้องรับผิดชอบ คือ การปกครอง การประกอบพิธีกรรม ทางความเชื่อการสืบสกุล เพราะบทบาทหน้าที่เหล่านี้เป็นภาระหน้าที่ของฝ่ายชายเป็นผู้ดำเนินการ ส่วนฝ่ายหญิงจะเป็นฝ่ายปฏิบัติตามและให้ความช่วยเหลือในกิจการต่างๆ ของงานบ้าน งานเรือน ชาติพันธุ์กะเหรี่ยงมีความเชื่อว่าชายและหญิงที่มีนามสกุลเหมือนกัน เป็นพี่น้องกันและเป็นเครือญาติเดียวกันไม่สามารถที่จะแต่งงานหรือการเกี่ยวพาราสักกันได้

เพราะมีบรรพบุรุษเป็นคนเดียวกัน เพราะสาเหตุชาติพันธุ์กะเหรี่ยงนับถือผีสายของมารดาเป็นหลัก เมื่อแต่งงานแล้วจะใช้นามสกุลของฝ่ายชาย นามสกุลเดียวกันถือว่าเป็นพี่น้องกันและจะมีความสนิทสนมเป็นญาติกันอย่างดีของชาติพันธุ์กะเหรี่ยง

๕.๑.๒ บริบทการดำเนินชีวิตของชาติพันธุ์กะเหรี่ยงบ้านแม่สวรรค์หลวง

วิถีชีวิตของกะเหรี่ยงมีความเป็นอยู่ในด้านการทำมาหากิน เช่น การทำไร่ ทำนา ตามความเชื่อของบรรพบุรุษ ว่า มีเทวดา พาดิน ฝิบรรพบุรุษคอยช่วยรักษาพืชพันธุ์ธัญญาหารให้มีอยู่ มีกินอย่างสุขสมบูรณ์ตามความเชื่อของกะเหรี่ยง หลังจากเดือนธันวาคม ลาปลือ ชาวบ้านที่ทำนาจะเริ่มซ่อมแซมยั้งฉางเพื่อเก็บผลผลิตของตนจากไร่ จากนา ความเชื่อของกะเหรี่ยง การสร้างยั้งฉางเพื่อเก็บข้าวเปลือกและเก็บพืชพันธุ์ต่างๆ ต้องสร้างยั้งห่างจากตัวของบ้าน และจะต้องสร้างต่ำกว่าบ้าน มีการผสมผสานระหว่างความเชื่อดั้งเดิมและความเชื่อสมัยใหม่ ให้ความสำคัญกับผีดีและผีร้าย โดยมีความเชื่อว่า วิญญาณที่เป็นบรรพบุรุษของตนประกอบไปด้วย ปู่ ย่า ตา ยายและพ่อแม่ที่ล่วงลับไปแล้วนั้น ดวงวิญญาณของท่านเหล่านั้นจะคอยปกป้องรักษาคุ้มครองลูกหลาน ซึ่งเป็นอนุชนรุ่นหลัง ให้มีความผาสุกดังนั้นชาติพันธุ์กะเหรี่ยงทุกครอบครัว จึงมีหิ้งบูชาฝิบรรพบุรุษไว้ประจำบ้านของตน เพื่อจะได้บูชาและเซ่นไหว้บวงสรวงฝิบรรพบุรุษในวันสำคัญของประเพณีในรอบปีของชาติพันธุ์กะเหรี่ยง ปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในช่วงประเพณีเลี้ยงฝิบ้าน ฝิเรือน ฝิเจ้าที่ สิ่งที่ชาติพันธุ์กะเหรี่ยงแสดงออกมาคือธรรมชาติของบุคคลทั่วไปที่ประพฤติอยู่ คือการแสดงออกถึงซึ่งความกตัญญูต่อบรรพบุรุษที่มีบุญคุณแก่ตนเอง โดยการเซ่นไหว้บูชาและทำบุญอุทิศให้ท่าน การอวยพรให้ซึ่งกันและกันระหว่างผู้ประกอบพิธีกรรม ผู้อาวุโส ที่มีต่อชาวบ้านทุกเพศ ทุกวัย การปฏิบัติตามกฎของจารีตประเพณี ข้อห้ามและข้อปฏิบัติอย่างเคร่งครัด ประเพณีเลี้ยงฝิบ้าน ฝิเรือน ฝิเจ้าที่ ของกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยง

๕.๑.๓ วิเคราะห์พุทธจริยธรรมในการดำเนินชีวิตของชาติพันธุ์กะเหรี่ยงบ้านแม่สวรรค์หลวง

วิเคราะห์พุทธจริยธรรมในการดำเนินชีวิตของชาติพันธุ์กะเหรี่ยงบ้านแม่สวรรค์หลวง หลักพุทธจริยธรรมในทางพระพุทธศาสนาแยกออกได้เป็นสองลักษณะ คือคุณค่าที่เป็นพื้นฐานอยู่ในทางจิตใจหรือจริยธรรมในขั้นของความนึกคิด กับ คุณค่าที่แสดงออกภายนอกหรือจริยธรรมในขั้นหลักปฏิบัติเพื่อให้เห็นความประสานสัมพันธ์ระหว่างจริยธรรมในจิตใจของตัวบุคคลกับจริยธรรมภาคปฏิบัติทางสังคมแสดงถึงความสมบูรณ์ของพุทธจริยธรรมที่มีคำสอน ที่เป็นระเบียบมีหลักธรรมครอบคลุมทุกขั้นตอนและบอกให้ทราบได้รู้ว่า การบำเพ็ญคุณงามความดีทางภายนอกหรือการแสดงออกทางสังคมจะต้องมีจริยธรรมที่ลึกซึ้งภายในจิตใจที่เป็นรากฐานจึงจะเป็นไปโดยความจริงใจ บริสุทธิ์ใจเป็นของแท้และความมั่นคงยิ่งขึ้นไป ชาติพันธุ์กะเหรี่ยงบ้านแม่สวรรค์หลวง เป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่รัก

ความสงบ และความสันโดษ โดยการยึดหลักการดำเนินชีวิตแบบยังชีพที่สืบทอดมาจากบรรพบุรุษ หลักพุทธจริยธรรมในการดำเนินชีวิตใช้หลักอิทธิบาท ๔ คือ ฉันทะ ซึ่งถือเป็นหลักที่ชาติพันธุ์กะเหรี่ยงบ้านแม่สวรรค์หลวงที่ยึดถือปฏิบัติไปในทิศทางเดียวกัน นับตั้งแต่เริ่มเลือกพื้นที่และป่าเพื่อที่จะทำไร่ปลูกข้าว วิริยะ ความขยันหมั่นเพียรแผ้วถางป่าเพื่อทำมาหากิน เลี้ยงชีพ เพื่อความสุขของครอบครัวและตนเอง จิตตะ เอาความตั้งใจในการคัดเลือกพื้นที่ ดินที่เหมาะสมกับการเพาะปลูก และไม่ขัดกับเขตป่าที่หวงแหนตามประเพณี วิมังสา ใช้ปัญญาสอบสวน คือ หมั่นใช้สติปัญญาพิจารณาใคร่ครวญ การเลือกพันธุ์ข้าวและพืชผักต่าง ๆ ที่ปลูกในไร่นาหมู่บ้าน หลักพุทธจริยธรรมในการประกอบอาชีพ ทิฐุธรรมมีกตประโยชน์ ประโยชน์ในปัจจุบัน ๔ อย่าง คือ ๑.อุฏฐานสัมปทา ถึงพร้อมด้วยความหมั่น การเลี้ยงสัตว์ ทำไร่นาหมู่บ้าน ปลูกข้าว จักสานหาของป่า และทอผ้าเลี้ยงชีพ ๒. อารักขสัมปทา ถึงพร้อมด้วยการรักษา รักษาเมล็ดที่สืบทอดมาจากบรรพบุรุษไม่ให้สูญหายในการประกอบอาชีพต่าง ๆ ๓.กัลยาณมิตตตา คบหาคนดีเป็นมิตร ลงแขกปลูกข้าวไร่ เกี่ยวข้าวไร่ และเอาแรงงานกันเป็นต้น ๔.สมชีวิตตา เลี้ยงชีพพอดี ประกอบอาชีพแบบยังชีพ พอมีพอกิน ด้วยข้อสัตย์สุจริตไม่เอารัดเอาเปรียบซึ่งกันและกัน หลักพุทธจริยธรรมในประเพณี และวัฒนธรรม ความกตัญญูกตเวทิตะ เป็นการแสดงออกเพื่อเป็นการบูชาความดี หลักของความกตัญญูสังคมของชาติพันธุ์กะเหรี่ยงมีความสัมพันธ์ทางจารีตประเพณีและทางครอบครัวเป็นระบบของเครือญาติมีการนับถือกันเป็นญาติพี่น้องที่ได้สืบทอดกันมา เป็นกลุ่มสังคมหนึ่งมีทั้งเครือญาติฝ่ายชายและฝ่ายหญิง ประเพณีเลี้ยงผีบ้าน ผีเรือน แม้จะอยู่บ้านไหน เมืองไหนชาติพันธุ์กะเหรี่ยงให้ความเคารพนับถือเป็นหมู่ของเครือญาติ ทุกปีจะมีญาติต่างหมู่บ้านมารวมประเพณีผูกมือมีได้ขาด การทำบุญกิริยาวัตถุ ๓ ประการ ได้แก่ ๑.ทาน มัย ทำบุญด้วยการบริจาคทาน วัตถุสิ่งของ การรู้จักแบ่งปัน ๒.ศีลมัย ทำบุญด้วยการรักษาศีล ๓. ภาวนามัย ทำบุญด้วยการเจริญภาวนา เพราะชาติพันธุ์กะเหรี่ยงมีความสัมพันธ์ต่อกลุ่มชาติพันธุ์ของตนทั้งในระบบความเชื่อ ทางประเพณี พิธีกรรม วัฒนธรรม ของชาติพันธุ์กะเหรี่ยง

๕.๒ ข้อเสนอแนะ

๕.๒.๑ ข้อเสนอแนะทั่วไป

กลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยงเป็นกลุ่มสังคมที่มีคติความเชื่อทางจารีตประเพณี พิธีกรรม วัฒนธรรม ที่เป็นเอกลักษณ์ของกลุ่มและมีอัตลักษณ์เป็นของตนเองกระบวนการดังกล่าวถือเป็นเครื่องมือในการจัดระเบียบทางสังคม เพื่อให้สมาชิกในกลุ่มชาติพันธุ์มีความประพฤติปฏิบัติและปฏิบัติยึดถือเป็นแบบแผนเดียวกัน อีกทั้งพิธีกรรมการแสดงออกถึงความกตัญญูต่อบรรพบุรุษและความรักใคร่ต่อกลุ่มญาติพี่น้องของตนและมีความสามัคคีกลมเกลียวในกลุ่มชาติพันธุ์เดียวกัน มีนัยยะของหลักพุทธจริยธรรมปรากฏอยู่ในกระบวนการดังกล่าว เพื่อให้การเผยแผ่พระพุทธศาสนากับกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยงบนพื้นที่สูง อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

๕.๒.๒ ข้อเสนอแนะในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป

๑. ควรจัดให้มีการวิจัยประเพณีในรอบปีหนึ่งหรือประเพณี พิธีกรรม ที่เกี่ยวข้องในวิถีชีวิตของกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยง โป โดยนำเอาหลักพุทธธรรมเข้าไปจับประเด็นในประเพณี พิธีกรรมเหล่านั้นเพื่อเป็นการรับรู้ข้อมูลในคติทางความเชื่อของชาวกะเหรี่ยง โป แล้วนำองค์ความรู้เหล่านั้นมาถอนบทเรียนแล้วนำไปปรับประยุกต์ใช้ในการเผยแผ่พระพุทธศาสนากับกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยง โป หรือสะกอ ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น เพราะพระพุทธศาสนามีหลักธรรมคำสอนที่มีความสอดคล้องกับหลักปฏิบัติของชาติพันธุ์กะเหรี่ยง

๒. ควรจัดให้มีการศึกษาวิจัยถึงความคาดหวังของกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยง สะกอ ที่มีต่อตัวพระนักเผยแผ่พระพุทธศาสนาบนพื้นที่สูงพึงประสงค์

๓. ผู้วิจัยมีความเห็นว่า ควรศึกษาค้นคว้าวิจัยเรื่อง การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม (ประเพณีบวชป่า) ของชาติพันธุ์กะเหรี่ยงสะกอและประเพณีเตปอทุและบทบาทหน้าที่ของผู้ประกอบพิธีกรรมที่มีอิทธิพลทางด้านจิตใจต่อกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยงสะกอ โป โดยนำมาวิเคราะห์กับหลักปฏิจจสมุปบาททางพระพุทธศาสนาถึงสรรพสิ่งทั้งปวงในจักรวาลและ การดำเนินชีวิตของชาติพันธุ์กะเหรี่ยงว่ามีลักษณะเป็นอย่างไรของประเพณีและพิธีกรรมที่ชาติพันธุ์กะเหรี่ยงถือประเพณีปฏิบัติสืบต่อกันมา